

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ

Альона Кузьмінська

ЗМОП-25

Питання академічної доброчесності, а саме морально-етична складова даного питання переслідує нас все життя. Почнемо з шкільної парти. Як часто кращий друг просить нас поділитись виконаним домашнім завданням з «нелюбимого предмету»? Тут наче просте питання – «дай списати». Нас вчать з дитинства – ділись з друзями, будеш жадібним – дружити з тобою ніхто не буде! І тут ця проста, на перший погляд, аксіома запускає програму – «поділюсь і буду хорошим». І не важливо скільки часу ми витратили на виконання даного завдання, в яких умовах його виконували, треба поділитись щоб бути хорошим! Ці моделі поведінки ідуть з нами протягом життя: шкільне життя, вища освіта, професійна діяльність, адже не секрет, що й серед колег існує думка, що нічого страшного не станеться якщо поділитись своїми розробленими наказами, актом списання чи відповіддю на лист. Але насправді всі перелічені аспекти і є проблемою академічної доброчесності. Ми звикли чути дане словосполучення тільки в контексті здобуття вищої освіти, хоча основи даної культури мають закладатися з самого дитинства. І це питання не про дружбу, бути хорошим, мені не важко, а про цінність розумової праці, довіру, порядність і нарешті відповідальність. Адже дане питання, недотримання академічної доброчесності, має відповідальність перед законом, а саме для студентів: повторне проходження оцінювання, повторне проходження навчального курсу, позбавлення стипендії, пільг, відрахування із закладу освіти або позбавлення присудженого ступеня. Для викладачів та науковців: відмова у присвоєнні звання, позбавлення вченого звання чи

кваліфікаційної категорії, виключення зі спецрад та експертних комісій або звільнення з роботи [1] .

Відомими прикладами порушення правил академічної доброчесності стали випадки, які сколихнули Україну. Справа Сергія Шкарлета, колишнього міністра освіти та культури України, в докторській дисертації якого були виявлені значні запозичення без належного посилання. Чи скандал навколо Оксена Лісового, в роботі якого знайшли плагіат, що призвело до того, що міністр відмовився від наукового ступеня до прийняття закону.

Звичайно для кожного з нас актуальне дане питання саме в аспекті використання ШІ. Нічого дивного, адже цей помічник став незамінний для нас в повсякденному житті. І не важливо чи хочемо ми написати гарну листівку хрещеній, приготувати смачну та корисну вечерю, спланувати відпустку, обставити кімнату в скандинавському стилі чи написати реферат. Ми не можемо змінити реалії, штучний інтелект прийшов в наше життя, але ми маємо розуміти і чітко розмежовувати його використання задля полегшення життя і зберігати свою розумову діяльність. ШІ не повинен бути знаряддям або засобом отримання кінцевого результату, а може надихати нас і допомагати.

Підсумовуючи , шлях від теорії до практики в питанні дотримання академічної доброчесності, маємо прийти до розуміння, що тільки за умови усвідомлення цінності інтелектуальних здобутків ми можемо побудувати прогресивне суспільство. Ми будемо і далі використовувати новітні технології, але маємо залишатися авторами свого майбутнього.

Список використаних джерел

1. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 03.06.2026)